

Dominika Błasiak

Motywacje i oczekiwania studentów związane z podjęciem studiów socjologicznych - komunikat z pierwszego etapu badań panelowych

Saeculum Christianum : pismo historyczno-społeczne 11/1, 267-274

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DOMINIKA BŁASIAK

MOTYWACJE I OCZEKIWANIA STUDENTÓW ZWIĄZANE Z PODJĘCIEM STUDIÓW SOCJOLOGICZNYCH – KOMUNIKAT Z PIERWSZEGO ETAPU BADAŃ PANELOWYCH

1. Założenia badawcze

W październiku 2002 r. wspólnie z pracownikami naukowymi Katedry Psychologii Religii, Pedagogiki i Katolickiej Nauki Społecznej Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach – dr Markiem Wójtowiczem i ks. dr Arkadiuszem Wucherem opracowaliśmy międzywydziałowy projekt badawczy na temat *Motywacje i oczekiwania studentów związane z podjęciem wyższych studiów socjologicznych i teologicznych*.

Powodami, dla których zdecydowaliśmy się właśnie na ten temat badań było zainteresowanie motywami studiowania socjologii i teologii w trudnej sytuacji ekonomicznej Polski, oczekiwaniami studentów związanymi z pracą dydaktyczną oraz nowopowstałymi jednostkami naukowo – dydaktycznymi: w 2001 roku został założony Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego oraz Ośrodek Dydaktyczny tegoż uniwersytetu w Rybniku.

2. Metodologia i organizacja badań

Projekt badań panelowych zakłada czteroetapowe przeprowadzenie badań wśród studentów pierwszego roku studiów: w roku akademickim 2002/ 2003 i 2003/ 2004 – w dwóch turach – tuż po rozpoczęciu zajęć na uczelni oraz przed końcem roku akademickiego (w październiku i w maju).

Badania przeprowadzono wśród wszystkich studentów pierwszego roku 5 – letniej, magisterskiej socjologii na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz wśród studentów 3 – letniej zawodowej socjologii kończącej się pracą licencjacką w Ośrodku Dydaktycznym Uniwersytetu Śląskiego w Rybniku. Zastosowaną techniką badawczą jest ankieta audytoryjna. Dla autorów ważny był fakt przeprowadzenia badań wśród studentów, którzy wcześniej nie zetknęli się z pracą dydaktyczną czy administracyjną uczelni, aby następnie po roku studiowania i zdobyciu pewnych doświadczeń zbadać powtórnie motywacje i oczekiwania studentów.

3. Struktura społeczno – demograficzna badanej populacji

W próbie badawczej (w październiku 2002 roku¹) znalazło się 162 studentów – 104 osoby z Katowic i 58 osób z Rybnika. Uwzględniając podział na płeć zbadano 93 kobiety i 69 mężczyzn. Struktura miejsca zamieszkania respondentów jest następująca: ze wsi pochodzi 15 osób, z miejscowości do 50 tys. mieszkańców – 33 osoby, z miejscowości od 50 do 100 tys. mieszkańców – 39 osób, a z miasta o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys. – 75 osób.

Jak można było oczekiwać, badani studiujący w Katowicach i Rybniku różnią się typem miejsca zamieszkania. Większy procent respondentów studiujących w Rybniku zamieszkuje na wsi i w mniejszych miastach, natomiast prawie dwukrotnie więcej respondentów uczących się w Katowicach w stosunku do respondentów z Rybnika zamieszkuje miasta o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy.

Różnice widać także w poziomie wykształcenia ojców respondentów z Katowic i Rybnika. Ojcowie z wykształceniem zasadniczym zawodowym stanowią ponad połowę populacji ojców studentów z Rybnika, natomiast tylko 16,7% ojców studentów z Katowic. Wykształcenie średnie jest udziałem prawie połowy ojców studentów z Katowic i 1/3 ogółu ojców studentów z Rybnika. Podobnie, jeśli chodzi o wykształcenie wyższe, większy udział – ok. 37% mają ojcowie studentów z Katowic niż z Rybnika (10,3%).

Aktywnych zawodowo jest prawie 80% ojców studentów z Katowic i 53,4% ojców studentów z Rybnika. Emerytami względnie rencistami jest 15,2% ojców studentów z Katowic i 44,8% ojców studentów z Rybnika. Zatem niemal połowa ojców studentów z Rybnika to emeryci (renciści). Do kategorii „bezrobotni” należy 3,0% ogółu ojców z Katowic, natomiast w Rybniku takich osób nie zanotowano.

Do kategorii aktywnych zawodowo należy około 70% matek studentów z Katowic oraz około 60% matek studentów z Rybnika. Emerytkami względnie rencistkami jest 8,7% matek studentów z Katowic i 10,3% matek studentów z Rybnika. Udział w kategorii osób bezrobotnych jest większy w przypadku matek, niż ojców – ok. 1/5 matek studentów z Katowic i ok. 1/3 matek studentów z Rybnika.

4. Wyniki badań

Pośród podanych źródeł dotyczących uzyskiwania informacji o studiach socjologicznych, studenci najczęściej wybierali publikację „Informator o studiach wyższych na Uniwersytecie Śląskim” (52% ogółu uzyskanych odpowiedzi). Informacji na temat tego kierunku studenci poszukiwali także wśród własnych znajomych, pracowników wydziału, nauczycieli oraz w wydawanych przez uczelnię materiałach takich jak np. ulotki, foldery, plakaty.

Porównując wyniki uzyskane w obydwu ośrodkach można stwierdzić, że większy procent studentów z Rybnika uzyskał informacje na temat tego kierunku z ulotki (plakatu, folderu), zaś w Katowicach przez rozmowę z pracownikiem uniwersytetu.

¹ W tej publikacji przedstawiam wyniki z pierwszego etapu badań przeprowadzonych w październiku 2002 roku.

Połowa badanych studentów decyzję o wyborze socjologii podjęła w klasie maturalnej. Ten sam odsetek osób – 20% ogółu badanych – zdecydowało o studiowaniu tego kierunku wcześniej – w szkole średniej (przed rozpoczęciem nauki w klasie maturalnej) lub później – po egzaminie dojrzałości.

Porównując dane uzyskane od studentów z obydwu ośrodków, można stwierdzić, że więcej studentów z Katowic podjęło decyzję o studiowaniu socjologii w szkole średniej oraz w innym czasie (osoby decydujące się na drugi kierunek studiów).

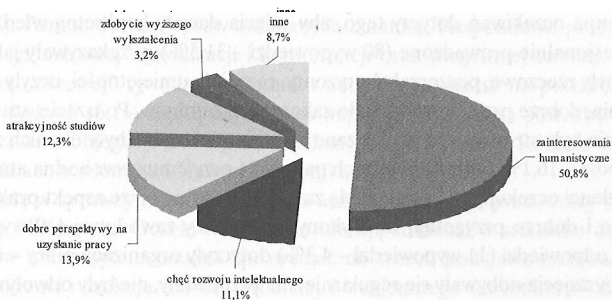
W przeważającej mierze decyzję o studiowaniu socjologii respondenci podejmowali samodzielnie (83% ogółu uzyskanych odpowiedzi). Niektórzy ze studentów wskazali na udział rodziny i przyjaciół w tej decyzji (odpowiednio 7% i 6% ogółu uzyskanych odpowiedzi). Porównując dane uzyskane z obydwu ośrodków, w Katowicach można stwierdzić niewielką przewagę nad Rybnikiem w liczbie odpowiedzi wskazujących na wpływ rodziny w wyborze studiów socjologicznych.

Aż 88% ogółu studentów pierwszego roku 3 – letniej zawodowej socjologii z ośrodka dydaktycznego w Rybniku ma zamiar ubiegać się o przyjęcie na magisterskie studia uzupełniające. Tak duży udział procentowy odpowiedzi odzwierciedla zainteresowanie studentów zdobyciem wyższego wykształcenia zakończonego uzyskaniem dyplomu magistra. Nikt z badanych nie odpowiedział negatywnie na postawione pytanie, zatem można przypuszczać, że w przyszłości osoby, które udzieliły odpowiedzi „nie wiem” mogą powiększyć listę osób pragnących uzupełnić dyplom licencjata o stopień magistra.

Rodzina i znajomi w przeważającej części pozytywnie oceniali fakt podjęcia przez respondentów studiów socjologicznych – 71,9% ogółu udzielonych odpowiedzi. Niektórzy respondenci spotkali się z reakcjami mieszаныmi, inni ze zdziwieniem. Bardzo niewiele pojawiło się reakcji negatywnych.

O wyborze kierunku socjologicznego w największym stopniu zdecydowało zainteresowanie naukami humanistycznymi, a szczególnie zainteresowanie człowiekiem, jego zachowaniem oraz procesami zachodzącymi w społeczeństwie (50,8% uzyskanych odpowiedzi). Studenci pierwszego roku wyrażali opinię, że socjologia to kierunek z przyszłością – widzą dobre perspektywy na zdobycie pracy po socjologii. Praca w zawodzie socjologa wydaje się im ciekawa, cenią możliwość pracy z ludźmi (13,9% ogółu odpowiedzi).

Co zdecydowało o tym, że wybrał Pan/Pani studia socjologiczne?

O wyborze tego kierunku w dalszej kolejności zadecydowała atrakcyjność studiów (ciekawe wykłady i ćwiczenia, wysoki poziom kształcenia, dobre usytuowanie wydziału, w przypadku niektórych odpowiedzi względna łatwość dostania się na studia, „łatwe studia” oraz popularność kierunku (12,3% ogółu uzyskanych odpowiedzi). Kolejny motyw, na który powoływali się respondenci, wiąże się z rozwojem intelektualnym, wszechstronnością kierunku, możliwością zdobycia ogólnej wiedzy oraz licznymi możliwościami jej wykorzystania. W Katowicach parę osób wybrało socjologię jako drugi kierunek studiów. Uzyskanie wyższego wykształcenia jako motyw wyboru tego kierunku znalazło się w 3,2% ogółu odpowiedzi. Studenci z Katowic jako powód wyboru tego kierunku częściej wymieniali rozwój intelektualny i dobre perspektywy związane z pracą, zaś studenci z Rybnika – zainteresowania humanistyczne. Podobny udział procentowy odpowiedzi w obydwu ośrodkach stanowiło uzyskanie wyższego wykształcenia.

Najważniejsze oczekiwania dotyczące studiowania socjologii studenci wiążą z własnym rozwojem intelektualnym i zdobywaniem wiedzy na temat procesów zachodzących w społeczeństwie. Respondenci pragną znaleźć właściwą „receptę” na problemy społeczne, zrozumieć świat, w którym żyją. Chcą poszerzyć swoje horyzonty intelektualne oraz poznać samych siebie. Zatem wiedza ta posiada aspekt praktyczny (39,0% ogółu uzyskanych odpowiedzi). Kolejne oczekiwania wiążą się z przygotowaniem do przyszłej pracy zawodowej takim, aby stanowiło atut na rynku pracy (26,1% ogółu odpowiedzi). W 15,3% ogółu uzyskanych odpowiedzi pojawiły się oczekiwania związane ze zdobyciem wyższego wykształcenia, dyplomu magistra. Ponadto studenci spodziewają się, że na tym kierunku rozwinię się ich osobowość – nauczą się logicznego, krytycznego i kreatywnego myślenia, posiadą umiejętność zdystansowania się do otaczającej rzeczywistości (14,2% ogółu odpowiedzi). Studenci z Katowic częściej w swoich oczekiwaniach zwracali uwagę na rozwój intelektualny, natomiast studenci z Rybnika na przygotowanie do przyszłej pracy zawodowej.

Oczekiwania, jakie wiążą respondenci z zajęciami na kierunku socjologicznym można ująć w cztery podstawowe kategorie. Po pierwsze, studenci oczekują, że zajęcia będą ciekawe i aktywizujące (40,6% ogółu wypowiedzi), zachęcające i motywujące do nauki, skłaniające do wymiany poglądów i dyskusji, angażujące, dające możliwość wykazania się i pracy indywidualnej, oryginalne i niebanalne, wykorzystujące różne metody przekazywania wiedzy.

Druga grupa oczekiwań dotyczy tego, aby zajęcia dawały konkretną wiedzę, były fachowe, profesjonalnie prowadzone (80 wypowiedzi – 31,5%), przekazywały jak najwięcej informacji, były rzeczowe, poszerzały horyzonty, rozwijały umiejętności, uczyły samodzielnego myślenia, dobrze przygotowywały do zaliczeń i egzaminów. Po trzecie, studenci chcą, aby zajęcia nie były stresujące, a przekazane treści intelektualne były dla nich zrozumiałe (41 wypowiedzi – 16,1%), aby na zajęciach panowała przyjemna, swobodna atmosfera. Po czwarte, studenci oczekują, że zajęcia będą zawierały w sobie także aspekt praktyczny, będą użyteczne i dobrze przygotowują do wykonywania pracy zawodowej (19 wypowiedzi – 7,5%). Inne odpowiedzi (11 wypowiedzi – 4,3%) dotyczyły organizacji pracy – respondenci pragną, aby zajęcia odbywały się regularnie, nie przepadaly, nie były odwoływane, prze-

kładane, przedłużane, a także jasnych zasad oceniania oraz rozwoju osobowości i szerokiej wiedzy nieograniczającej się tylko do „czystej „socjologii”.

Porównując dwie grupy badanych – studentów z Katowic i Rybnika – można zauważyć pewne różnice. Większy procent studentów z Katowic oczekuje zajęć ciekawych i aktywizujących oraz dających konkretną wiedzę. Z kolei większy procent studentów z Rybnika oczekuje zajęć niestresujących, zrozumiałych (największa różnica w stosunku do studentów z Katowic o 13,5% ogółu uzyskanych odpowiedzi) oraz praktycznych i użytecznych.

Z nauczycielami akademickimi studenci wiążą wiele różnych oczekiwań, które zasadniczo można sprowadzić do dwóch typów. Pierwszy typ związany jest z cechami osobowości wykładowców, a drugi dotyczy ich kompetencji zawodowych. Rozwijając te dwie kategorie można powiedzieć, że studenci liczą na wyrozumiałość i cierpliwość wykładowców, sprawiedliwość, konsekwencję, motywację do pracy i stawianie wymagań, pomoc w studiowaniu oraz relację mistrz – uczeń. Niektórzy poszukują otwartości i serdeczności, partnerstwa i dialogu, a także szacunku i poważnego traktowania (48% ogółu wypowiedzi).

Drugi typ oczekiwań dotyczy kompetencji wykładowców. Studenci liczą na profesjonalne, solidne i rzeczowe przygotowanie do zajęć, wysoki poziom wiedzy oraz na elokwencję wykładowców (44% ogółu uzyskanych wypowiedzi).

Niektórzy chcieliby, aby wykładowca nauczył ich studiowania, dostarczał wskazówek dotyczących lektur wartych przeczytania, był dla studentów pozytywnym autorytetem (nie tylko w sprawach nauki) i posiadał własne zdanie. Inni oczekują aktywności, kreatywności, entuzjazmu i pasji w przekazywaniu wiedzy oraz poczucia humoru i punktualności (wypowiedzi „inne” – 7,6% ogółu wypowiedzi).

Różnice w uzyskanych odpowiedziach respondentów z Katowic i Rybnika są nieznaczne. W Katowicach więcej studentów oczekuje kompetencji i profesjonalizmu, zaś w Rybniku więcej studentów zwraca uwagę na potrzebę wyrozumiałości i współpracy ze strony wykładowców.

Studenci posiadają także określone oczekiwania w stosunku do swoich kolegów ze studiów. Ponad połowa badanych spodziewa się miłej atmosfery na roku, tolerancji i akceptacji oraz koleżeństwa i przyjaźni.

Po drugie, studenci spodziewają się pomocy i współpracy (ponad jedna trzecia ogółu odpowiedzi). Pomoc dotyczy spraw związanych z nauką. Respondenci przeciwstawiają współpracę „niezdrowej” rywalizacji i konkurencji oraz wzajemnej zawiści. Natomiast zależy im na „zdrowej” rywalizacji. Ponadto badani wskazywali na potrzebę wymiany poglądów i dyskusji (6,1% ogółu uzyskanych odpowiedzi) oraz na potrzebę wspólnego spędzania czasu wolnego (5,3% ogółu uzyskanych odpowiedzi). Różnice procentowe w odpowiedziach studentów z Katowic i Rybnika są niewielkie.

Ważną rolę w sprawnym funkcjonowaniu uczelni odgrywają pracownicy dziekanatu, sekretariatu i biblioteki. Oczekiwania, jakie kierują studenci w stosunku do tej grupy pracowników uniwersytetu, można sprowadzić do trzech podstawowych kategorii. Po pierwsze studenci oczekują kultury osobistej i wzajemnego szacunku (44,6% uzyska-

nych odpowiedzi). Po drugie, oczekują, że do pracowników administracji będzie można się zwrócić w przypadku jakichś problemów na uczelni (38,2% ogółu uzyskanych odpowiedzi). Po trzecie, studenci liczą na to, że kontakty z pracownikami dziekanatu, sekretariatu i biblioteki będą przebiegać sprawnie, bez długiego oczekiwania w kolejce do dziekanatu, w dostępnych dla nich godzinach w ciągu dnia. Chcieliby, aby w bibliotece było więcej egzemplarzy książek i aby czas oczekiwania na nie był krótszy (14,5% ogółu uzyskanych odpowiedzi). Sześciu studentów z Katowic wskazało na pewne trudności w kontaktach z w/ z pracownikami i wskazywało na słabą dostępność tych osób.

Co studiowanie socjologii zmieni w życiu studentów? Respondenci uważają, że na studiach rozwiną się intelektualnie, zmieni się ich spojrzenie na świat, zaczną dostrzegać różne zjawiska z życia społecznego i będą potrafili je nazwać (prawie 40% ogółu odpowiedzi). Dzięki studiowaniu socjologii rozwinie się osobowość studentów, nastąpi pozytywna zmiana charakteru (ok. 1/5 ogółu uzyskanych odpowiedzi). Kolejny typ zmian wiąże się z lepszymi szansami na zdobycie pracy (15,8% ogółu uzyskanych odpowiedzi) oraz zdobyciem wyższego wykształcenia (8,8% ogółu uzyskanych odpowiedzi). Część respondentów nie potrafiła przewidzieć przyszłych zmian (7,5% ogółu uzyskanych odpowiedzi). Ponadto respondenci traktują studiowanie socjologii jako nowe doświadczenie życiowe, uważają, że dzięki temu ich życie stanie się ciekawsze, bardziej barwne (kategoria „inne” 7,5% ogółu uzyskanych odpowiedzi). Porównując dane uzyskane studentów obu ośrodków można powiedzieć, że więcej studentów z Katowic przewidywało zmiany dotyczące rozwoju intelektualnego, natomiast więcej studentów z Rybnika – zmiany obejmujące rozwój osobowości.

Jeśli chodzi o plany dotyczące przyszłej pracy zawodowej, to spośród 160 studentów pierwszego roku socjologii największa grupa (23,8% ogółu uzyskanych odpowiedzi) odpowiedziała, że jeszcze nie wie, czym chciałaby zajmować się po ukończeniu studiów socjologicznych. Kolejna, mniejsza grupa bardziej sprecyzowała swoje zamierzenia i wskazała na pracę w zawodzie socjologa (22 osoby – 11,4% ogółu uzyskanych odpowiedzi).

Ponad 10% ogółu odpowiedzi wskazywało na zainteresowanie pracą w ośrodkach badań opinii publicznej, a prawie 10% – pracą w reklamie i marketingu. Ponadto respondenci pragną dalej się kształcić (studia doktoranckie, inne studia, szkolenia, kursy – 8,3% ogółu uzyskanych odpowiedzi) oraz zająć się pracą naukową na uczelni (10 osób – 5,2% ogółu uzyskanych odpowiedzi). Zainteresowanie studentów pierwszego roku budzi także praca socjalna (7,3% ogółu uzyskanych odpowiedzi) oraz praca w administracji (centralnej i samorządowej – 5,7% ogółu uzyskanych odpowiedzi).

Stosunkowo liczna grupa badanych wskazywała na inne rodzaje pracy (18,1% ogółu uzyskanych odpowiedzi): Było to m.in. zajmowanie się polityką i biznesem, doradztwem personalnym, praca w urzędach statystycznych, w ośrodkach masowego przekazu, dziennikarstwo, praca w branży muzycznej, kulturalnej, w wydawnictwie, w szkole, praca kuratora społecznego, w policji, praca z emigrantami oraz w branży kosmetycznej.

Porównując dane uzyskane z obydwu ośrodków, można stwierdzić, że studenci z Katowic mają bardziej zróżnicowane plany zawodowe. Rozkład procentowy odpowiedzi był nierównomierny, a poza tym uzyskano stosunkowo duży procent ogółu odpowiedzi w kategorii „inne”. Najmniej odpowiedzi z tego ośrodka uzyskano w kategorii „admini-

stracają”. Z kolei studenci z Rybnika odnośnie swoich planów zawodowych najrzadziej wybierali pracę naukową.

Jeśli chodzi o oczekiwania związane z przyszłym statusem materialnym, to dało się zauważyć dwie tendencje. Pierwsza grupa studentów spodziewa się zarobków na poziomie „średniej krajowej”. W wypowiedziach pojawiały się określenia „aby wystarczyło na godne życie”, „aby starczyło na utrzymanie siebie i rodziny oraz na wakacje raz do roku”, „aby wystarczyło na wykształcenie dzieci”, „pieniądze to nie wszystko”, „status taki jaki jest obecnie w mojej rodzinie”. Oczekiwania te można nazwać „małą stabilizacją” (oczekiwania minimalistycznymi) lub oczekiwaniami realistycznymi (51,0% ogółu uzyskanych wypowiedzi). Niektóre z uzyskanych wypowiedzi trudno było jednoznacznie przyporządkować. Taka sytuacja miała miejsca w przypadku odpowiedzi „status odpowiedni do wykształcenia” oraz „aby wystarczyło na normalne życie”.

Druga grupa studentów przewiduje, że po ukończeniu socjologii będzie zarabiać dużo, „tyle, co dobra klasa średnia”, „żyć dostatnio”, „nie martwić się o jutro”, „mieć pieniądze na wszystko”. Niektóre osoby wskazały nawet sumę swoich przyszłych dochodów – powyżej 7.000 zł (te oczekiwania można nazwać indywidualistycznymi lub optymistycznymi – 42,3% ogółu uzyskanych wypowiedzi). Tylko dziewięć osób (5,5% ogółu wypowiedzi) nie miało w ogóle oczekiwań, co do przyszłego statusu materialnego.

Pomiędzy wypowiedziami studentów z Katowic i Rybnika dało się zauważyć pewne różnice. Udział procentowy odpowiedzi kategorii „minimalistycznej” i „indywidualistycznej” w Katowicach był identyczny, natomiast w Rybniku zdecydowanie przeważała opcja „minimalistyczna” (60,7% ogółu uzyskanych wypowiedzi). Na takie różnice może wpływać kilka czynników: rodzaj studiów, rodzaj aspiracji edukacyjnych i zawodowych, typ miejsca zamieszkania, poziom wykształcenia rodziców oraz studiowanie dwóch kierunków (w Katowicach).

5. Wnioski

Wiedzę na temat studiów socjologicznych respondenci zaczerpnęli głównie z publikacji „Informator o studiach wyższych na Uniwersytecie Śląskim” (52% badanych). Półowa z nich decyzję o studiowaniu socjologii podjęła w klasie maturalnej. Decyzję o wyborze kierunku studenci podejmowali zasadniczo samodzielnie (83% badanych). Aż 88% studentów zawodowych studiów socjologicznych ma w przyszłości zamiar ubiegać się o przyjęcie na uzupełniające studia magisterskie. Fakt podjęcia studiów socjologicznych pozytywnie oceniło 71,9% członków rodzin i przyjaciół badanych. O wyborze socjologii zdecydowało w głównej mierze zainteresowanie naukami humanistycznymi, a szczególnie człowiekiem i procesami zachodzącymi w społeczeństwie (50,8% badanych). Od studiów na kierunku socjologicznym studenci oczekują możliwości rozwoju intelektualnego i zdobywania wiedzy na temat życia społecznego (39,0% odpowiedzi). Kolejne oczekiwania wiążą się z przygotowaniem do przyszłej pracy zawodowej (26,1% odpowiedzi), z możliwością zdobycia wyższego wykształcenia (15,3% odpowiedzi) i rozwojem własnej osobowości (14,2% ogółu odpowiedzi).

Od zajęć studenci oczekują, że będą ciekawe i aktywizujące (40,6% wypowiedzi), będą dawały konkretną wiedzę (31,5%), dobrze przygotują do wykonywania pracy zawodowej (7,5%) i nie będą stresujące (16,1%). Pozostałe – inne odpowiedzi (4,3%) dotyczyły organizacji pracy na uczelni.

Oczekiwania stawiane nauczycielom akademickim odnoszą się z jednej strony do cech ich osobowości i tutaj studenci liczą na wyrozumiałość, sprawiedliwość i stawianie wymagań (48% ogółu odpowiedzi). Z drugiej zaś strony studenci liczą na kompetencję wykładowców (44% ogółu uzyskanych wypowiedzi).

Studenci posiadają także określone oczekiwania w stosunku do swoich kolegów ze studiów. Ponad połowa badanych spodziewa się miłej atmosfery na roku i wzajemnej tolerancji. Studenci liczą na wzajemną pomoc i współpracę (ponad jedna trzecia ogółu odpowiedzi), jak również na potrzebę wymiany poglądów i dyskusji (6,1% ogółu uzyskanych odpowiedzi) i potrzebę wspólnego spędzania czasu wolnego (5,3% ogółu uzyskanych odpowiedzi).

Od pracowników administracyjnych badani oczekują kultury osobistej i wzajemnego szacunku (44,6% uzyskanych odpowiedzi), pomocy w rozwiązywaniu problemów uczelnianych (38,2% ogółu uzyskanych odpowiedzi) oraz organizacyjnych (14,5% ogółu uzyskanych odpowiedzi).

Jeśli chodzi o zmiany, jakie ze studiowaniem socjologii wiązą respondenci, to można powiedzieć, że studiowanie socjologii zmieni spojrzenie na świat badanych (prawie 40% wypowiedzi), rozwinie ich osobowość (ok. 1/5 ogółu uzyskanych odpowiedzi), będą mieć lepsze szanse na zdobycie pracy (15,8% ogółu uzyskanych odpowiedzi) oraz możliwość zdobycia wyższego wykształcenia (8,8% ogółu uzyskanych odpowiedzi).

Jeśli chodzi o plany dotyczące przyszłej pracy zawodowej to 23,8% studentów jeszcze nie wie, czym chciałaby zajmować się po ukończeniu studiów socjologicznych, a część z nich wybrała pracę w zawodzie (11,4% ogółu uzyskanych odpowiedzi). Około 10% odpowiedzi wskazywało na zainteresowanie pracą w ośrodkach badań opinii publicznej oraz pracą w reklamie i marketingu. Niektóre osoby zamierzają po studiach kształcić się dalej (8,3% ogółu uzyskanych odpowiedzi) oraz zająć się pracą naukową na uczelni (5,2% ogółu uzyskanych odpowiedzi). Zainteresowanie studentów pierwszego roku budzi także praca socjalna (7,3% ogółu uzyskanych odpowiedzi) oraz praca w administracji (centralnej i samorządowej – 5,7% ogółu uzyskanych odpowiedzi). Inne rodzaje pracy stanowiły 18,1% ogółu uzyskanych odpowiedzi.

Ponad połowa studentów socjologii (51,0% ogółu uzyskanych wypowiedzi) przewiduje, że ich zarobki po skończeniu studiów będą się kształtować na poziomie „średniej krajowej”. Z kolei 42,3% badanych spodziewa się zarobków wysokich, charakterystycznych dla zachodnioeuropejskiej klasy średniej.